

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามหลักปรัชญาการศึกษาของประเทศที่เป็นประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนควรมีความเท่าเทียมกันในเรื่องโอกาสทางการศึกษา สำหรับประเทศไทยจากรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา¹ ก็ได้กำหนดความเสมอภาคทางการศึกษาไว้เป็นสาระสำคัญเรื่องหนึ่งในการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา กล่าวคือ จัดให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมตามระบอบประชาธิปไตย โดยอาศัยหลักสามประการ คือ ประการที่หนึ่ง รัฐต้องจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงทุกท้องถิ่น โดยมียอมให้มีความแตกต่างเกี่ยวกับเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ เศรษฐกิจ และถิ่นที่อยู่มาเป็นข้อจำกัดความเสมอภาคนั้น ประการที่สอง การศึกษาที่มีใช้ภาคบังคับ รัฐจะต้องให้ประชาชนมีโอกาสและเสรีภาพที่จะได้รับการศึกษาโดยเสมอภาคกัน และประการที่สาม รัฐต้องสนับสนุนและปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้ทัดเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในเขตเมืองหรือเขตชนบท การศึกษาของรัฐบาลหรือของเอกชน

ในสาระสำคัญประการที่สองชี้ให้เห็นว่า สำหรับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าชั้นมูลฐานนั้น รัฐจะต้องให้ทุกคนมีโอกาสและเสรีภาพที่จะรับการศึกษาโดยเสมอภาคกัน นอกจากนั้นคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษายังได้อธิบายถึงความหมายของคำว่า "เสมอภาค" ไว้ด้วยว่า

¹คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (พระนคร: โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, 2518), หน้า 56.

ความเสมอภาคที่พึงประสงค์ดังกล่าวนี้มิได้หมายความว่า ประชาชนทุกคนจะเข้าเรียนถึงระดับอุดมศึกษาหมด... การที่แต่ละบุคคลจะได้รับการศึกษาถึงระดับใดนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงความเสมอภาคทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว [ความเสมอภาคในคานาสีทธิ, ความเสมอภาคในคานโอกาส และความเสมอภาคในการที่จะได้รับการสนับสนุน] ยังจะต้องคำนึงถึง ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของบุคคลพิจารณาประกอบกับความสามารถที่บุคคลผู้นั้นจะทำงานให้แก่วรรวมใดความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น และความต้องการของประเทศในส่วนรวมด้วย²

ตามปกติเมื่อนักเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญก็จะมุ่งไปต่ออุดมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่ขอเท็จจริงปรากฏว่า สถาบันอุดมศึกษาเปิดรับนักเรียนได้จำนวนจำกัด ดังแสดงในตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ช่วงปีการศึกษา 2512-2514 มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถรับนักเรียนเข้าเรียนได้ประมาณ 1 ใน 3 ของจำนวนผู้ต้องการเข้ามหาวิทยาลัย และอัตราส่วนนี้จะลดลงเป็น 1 ใน 4 ในช่วงปีการศึกษา 2515-2519 ผู้ที่สอบเข้าไม่ได้ปีหนึ่ง ๆ มักจะพยายามสอบในปีต่อไปอีกเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงเกิดปัญหาขึ้นอีกคือ ผู้ที่สมัครเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีนอกจากจะมีผู้ที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในปีนั้น ๆ แล้ว ยังมีผู้ที่สอบเทียบเท่าและพวกที่ตกค้างที่สอบคัดเลือกไม่ได้รวมอยู่ด้วย จำนวนผู้สมัครสอบจะมีแนวโน้มสูงขึ้น และสัดส่วนของผู้สมัครกับจำนวนที่จะรับไว้ได้ก็จะยิ่งมีความแตกต่างกันมากขึ้น แม้ว่าในปี พ.ศ. 2514 จะได้มีสถาบันอุดมศึกษาเปิดขึ้นใหม่ โดยทำการสอนในลักษณะที่เป็นตลาดวิชา ไม่มีการสอบคัดเลือกก็ตาม แต่สถาบันแห่งใหม่ไม่ได้เปิดสอนทุกคณะวิชา เพราะฉะนั้นผู้ที่ไม่ประสงค์จะศึกษาในคณะที่เปิดก็จะหาโอกาสสอบคัดเลือกอีก

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 56-57.

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนผู้สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญ จำนวน
ผู้สมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัย และจำนวนที่นั่งที่มหาวิทยาลัยรับได้³

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สำเร็จ ม.ศ.5 สายสามัญ	จำนวนผู้สมัคร สอบเข้า มหาวิทยาลัย	จำนวนที่นั่งที่ มหาวิทยาลัย รับได้	ร้อยละของที่นั่ง ที่มหาวิทยาลัย รับได้
2512	12,100	28,551	8,983	31.46
2513	15,899	29,921	9,459	31.61
2514	18,695	33,662	10,489	31.16
2515	19,886	38,123	10,713	28.10
2516	34,945	41,430	10,603	25.59
2517	32,515	44,182	10,955	24.80
2518	40,532	49,342	11,366	23.04
2519	-	-	12,502	-

✓ ต่อมาได้มีโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ 2479 เพื่อแก้ไขปัญหา
การเรียนเพื่อมุ่งเข้ารับราชการเพียงอย่างเดียว ให้ขยายกว้างออก โดยส่งเสริมให้
คนไปประกอบอาชีพส่วนตัวด้วย แต่การจัดโรงเรียนอาชีวศึกษาก็ประสบปัญหาไม่สามารถ
จัดให้ถึงขนาดได้ นักเรียนที่จบจากโรงเรียนอาชีวศึกษาก็เป็นผู้ที่มีความสามารถไม่
เพียงพอ ดังนั้นนักเรียนจึงไม่อยากเข้าเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา จึงปรากฏว่า

³ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนักนายกรัฐมนตรี, แนะแนวการอุดมศึกษา
(สำนักงานปลัดทบวง, 2519), หน้า 19.

นักเรียนส่วนใหญ่มักจะมุ่งเข้าเรียนสายสามัญก่อน ถ้าเข้าไม่ได้จึงจะไปเข้าเรียนสายอาชีพ นอกจากนั้นสภาพทางค่านิยมเปลี่ยนไป ประชาชนนิยมเรียนมัธยมมากขึ้นทุกที จึงจำเป็นต้องพิจารณาการจัดการมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่ว่าเหมาะสมแก่ประชาชนจำนวนมากหรือไม่

จากปัญหาเหล่านี้จึงได้มีการสำรวจศึกษากัน โดยได้สำรวจที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ.2494⁴ โครงการนี้ได้จัดโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษาให้ทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาแบบประสม ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะให้โอกาสแก่เยาวชนได้ทดลองความถนัดในวิชาชีพมากกว่า 1 แขนง ในการดำเนินการตามนโยบายนี้ โรงเรียนได้เปิดสอนวิชาเกษตรกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ และธุรกิจศิลป์ เพิ่มขึ้นจากวิชาหลักตามสายที่ตนถนัด คือวิชาสามัญ (สำหรับเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย) และต่อมาในปี 2503 ก็ได้มีโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ถาวรแห่งแรกของไทย เริ่มขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา คือ โรงเรียนสุนารีวิทยา จากการศึกษาทั้ง 2 แห่งนั้น พบว่า จำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้คนระดับกลางเป็นจำนวนมากเพื่อสนองกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากปัญหาเหล่านี้จึงได้มีการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสมขึ้นเพื่อแก้ปัญหาสำหรับภายนอก โดยตั้งความมุ่งหมายไว้ว่าจะให้การศึกษเพื่อเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, โครงการปรับปรุงการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา (พระนคร, 2506), หน้า 48 - 49.

แก่นักเรียนบางคน และให้การศึกษาทางอาชีพแก่นักเรียนที่จะออกไปประกอบอาชีพ⁵ ดังนั้นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมจึงน่าจะมีความคาดหวังทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงอยากศึกษาว่า ความคาดหวังทางการศึกษาต่อของนักเรียนพวกนี้มีลักษณะความคาดหวังทางการศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะความคาดหวังทางการศึกษา ของผู้ประกอบการทางสถานภาพส่วนตัว และผู้ประกอบการทางสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมแบบประสม
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการต่าง ๆ กับลักษณะความคาดหวังทางการศึกษาต่อของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตของการวิจัยเฉพาะความคาดหวังทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมแบบประสมในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียน

⁵สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, "โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 3 (เมษายน, 2512), 51 - 56.

สตรีศรีสุริโยทัย โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม และโรงเรียนวัดรางบัว โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างอื่น เช่นการสัมภาษณ์

ตัวแปรของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความคาดหวังทางการศึกษาต่อของนักเรียน แยกออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน แยกออกเป็นตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

1.1 โรงเรียน

1.2 แผนกวิชา (โปรแกรมการเรียน) ที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.3 เพศ

1.4 อายุ

1.5 สัมฤทธิผลทางการเรียน

2. องค์ประกอบทางสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว แยกออกเป็นตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

2.1 จำนวนพี่น้องที่มีชีวิตอยู่

2.2 ภูมิลำเนา

2.3 อาชีพของบิดา

2.4 อาชีพของมารดา

2.5 อาชีพของผู้ปกครอง

2.6 การศึกษาของบิดา

2.7 การศึกษาของมารดา

2.8 รายได้ของบิดา

2.9 รายได้ของมารดา.

2.10 รายได้ของผู้ปกครอง

2.11 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

3. องค์ประกอบด้านจิตวิทยา แยกออกเป็นตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

3.1 การสนับสนุนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาของบุตร

3.2 ความถี่ของการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

4. องค์ประกอบด้านอื่น ๆ แยกออกเป็นตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

4.1 การเตรียมตัวคุณหนังสือสอบ

4.2 การเลือกแขนงวิชาในการศึกษาต่อ

4.3 บุคคลที่นักเรียนปรึกษาหารือ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวังทางการศึกษาต่อของนักเรียน ถือเอาความ
ตั้งใจของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นเกณฑ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแทนที่ดีสำหรับที่สัมฤทธิ์ผลทาง
การเรียนของนักเรียน ไม่ว่าจะเรียนจากโรงเรียนใดก็ตาม กล่าวคือ นักเรียนที่ได้
คะแนนสอบร้อยละหรือได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากัน จากโรงเรียนต่างโรงเรียน จะมี
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเหมือนกัน

2. คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นตัวแทนที่ดีสำหรับจะชี้สัมฤทธิ์ผล
ทางการเรียนของนักเรียน ไม่ว่าจะนักเรียนจะเรียนโปรแกรมใด หรือโรงเรียนใดก็ตาม
กล่าวคือ นักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากัน ในโปรแกรมการเรียนหรือโรงเรียนที่
ต่างกัน จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเหมือนกัน

3. คะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง

เป็นคะแนนที่ได้มาโดยมีหลักการวัดผล และเกณฑ์การให้คะแนนอย่างยุติธรรม ฉะนั้น
คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ถือว่าเชื่อถือได้

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
มัธยมแบบประสมในกรุงเทพมหานครเท่านั้น และการวิจัยนี้ไม่ได้คำนึงถึงตัวแปรบาง-
ประการที่อาจมีผลต่อระดับความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน เช่น เชาว์ปัญญา
แรงจูงใจ และความสนใจของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่อาจก่อให้เกิด
ปัญหาในการสรุปผลและแปลความ.

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน หมายถึง ความปรารถนาหรือความ
ตั้งใจของนักเรียนที่ต้องการจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แบ่งระดับความคาดหวัง
ทางการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ

ความคาดหวังทางการศึกษาสูง นักเรียนที่มีระดับความคาดหวังทางการ
ศึกษาสูง หมายถึง ผู้ที่ตัดสินใจว่า ถ้าไม่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
ของรัฐ เขาจะพยายามสอบคัดเลือกใหม่ในปีต่อไป

ความคาดหวังทางการศึกษานกลาง นักเรียนที่มีระดับความคาดหวัง
ทางการศึกษานกลาง หมายถึง ผู้ที่ตัดสินใจว่า ถ้าไม่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา
ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เขาจะสมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือวิทยาลัยเอกชน
หรือโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือไปศึกษาต่อต่างประเทศ โดยไม่คิดจะสอบคัดเลือกใหม่

ความคาดหวังทางการศึกษาค่ำ นักเรียนที่มีระดับความคาดหวังทางการ
ศึกษาค่ำ หมายถึง ผู้ที่ตัดสินใจว่า ถ้าไม่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
ของรัฐ เขาจะหางานทำ ประกอบอาชีพส่วนตัว หน่วยงานหรือกิจการที่บ้าน หรือจะ
แต่งงาน

แผนกวิชา (โปรแกรมการเรียน) ที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 แบ่งเป็น 3 แผนก ดังนี้

แผนกวิทยาศาสตร์ คือแผนกที่มีหลักสูตรที่ระบุวิชาเลือกพื้นฐานเน้นหนักใน
หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

แผนกศิลปะ คือแผนกที่มีหลักสูตรที่ระบุวิชาเลือกพื้นฐานเน้นหนักในหมวด
วิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

แผนกทั่วไป คือแผนกที่มีหลักสูตรที่ระบุวิชาเลือกพื้นฐานเน้นหนักในหมวด
วิชาชีพ

อายุ อายุของนักเรียนแบ่งเป็น 3 ระดับ

อายุปฏิทินต่ำกว่าชั้นเรียน นักเรียนที่มีอายุปฏิทินต่ำกว่าชั้นเรียน หมายถึง
นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่าฐานนิยมของอายุนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือต่ำกว่า 17 ปี

อายุปฏิทินเท่ากับหรือตามชั้นเรียน นักเรียนที่มีอายุปฏิทินเท่ากับชั้นเรียน
หมายถึง นักเรียนที่มีอายุเท่ากับฐานนิยมของอายุนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือเท่ากับ
17 ปี

อายุปฏิทินสูงกว่าชั้นเรียน นักเรียนที่มีอายุปฏิทินสูงกว่าชั้นเรียน หมายถึง
นักเรียนที่มีอายุสูงกว่าฐานนิยมของอายุนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือสูงกว่า 17 ปี

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 3 ระดับ

คะแนนต่ำกว่าระดับปกติปานกลาง นักเรียนที่มีคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ต่ำกว่าระดับปกติปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนสอบร้อยละต่ำกว่า 67.70
หรือมีคะแนนเต็มเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.54

คะแนนเท่ากับระดับปกติปานกลาง นักเรียนที่มีคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เท่ากับระดับปกติปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนสอบร้อยละอยู่ในช่วงระหว่าง
67.70 ถึง 69.42 หรือมีคะแนนเต็มเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 2.54 ถึง
2.65

คะแนนสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนกลาง นักเรียนที่มีคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนสอบร้อยละสูงกว่า 69.42 หรือมีคะแนนเต็มเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 2.65

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบ่งเป็น 3 ระดับ

คะแนนต่ำกว่าระดับประถมศึกษาตอนกลาง นักเรียนที่มีคะแนนเต็มเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาตอนกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.31

คะแนนเท่ากับระดับประถมศึกษาตอนกลาง นักเรียนที่มีคะแนนเต็มเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับระดับประถมศึกษาตอนกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วงระหว่าง 2.31 ถึง 2.39

คะแนนสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนกลาง นักเรียนที่มีคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนเต็มเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 2.39

๗. อาชีพ (ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง) หมายถึง ชนิดของงานที่บุคคลนั้น ทำอยู่ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานในหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการตำรวจ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างของ รัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานโดยได้รับค่าจ้างในสถานธุรกิจซึ่งไม่ใ้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และมีนายจ้างเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ

ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองด้วยตนเอง หรือได้ดำเนินการร่วมกับผู้อื่นในรูปของห้างหุ้นส่วน

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และทำประมง

อื่น ๆ หมายถึง ผู้ซึ่งประกอบอาชีพอื่นที่นอกเหนือจากที่กล่าวมา รวมทั้งถึงแก่กรรม อยู่บ้าน และรับบำนาญ

ระดับการศึกษา (ของบิดา มารดา) หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาของบิดา มารดา ซึ่งเป็นการศึกษาชั้นสูงสุดที่สอบไล่ได้จากโรงเรียนหรือวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ก่อนที่จะมาประกอบอาชีพ หรือภายหลังจากได้ประกอบอาชีพแล้วได้มาศึกษาต่อเป็นการศึกษา ชั้นสูงสุดของบิดามารดา ถ้าไม่ได้เรียนหนังสือก็ถือว่าไม่รู้หนังสือ การวิจัยนี้แบ่งระดับ การศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ

ไม่รู้หนังสือ

ระดับประถมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาและเตรียมอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า

ระดับอุดมศึกษา

รายได้ (ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง) หมายถึง ค่าจ้างเป็นรายเดือน หรือรายสัปดาห์ หรือรายชั่วโมง ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่ได้จากการทำงาน ประจำ กับรายได้พิเศษที่ได้รับจากงานประจำหรืองานอื่นแล้วคิดรวมเป็นรายใดข้อหนึ่ง เดือน การวิจัยนี้แบ่งรายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองออกเป็น 4 ระดับ คือ

รายได้ 1,000 บาท และต่ำกว่า

รายได้ระหว่าง 1,001 - 2,000 บาท

รายได้ระหว่าง 2,001 - 3,000 บาท

รายได้เกินกว่า 3,000 บาทขึ้นไป

สถานภาพสมรสของบิดามารดา แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

บิดามารดาอยู่รวมกัน

บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือหย่าร้าง

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรม หรือถึงแก่กรรมทั้งคู่

ความสนับสนุนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ของบุตร แบ่งเป็น 2 ระดับ

บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ต้องการให้นักเรียนศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

สาขาวิชาที่เลือกอันดับหนึ่ง แยกออกเป็น 3 สาขาวิชา ได้แก่

แพทยศาสตร์ ได้แก่ วิชากายวิภาคศาสตร์ พันธแพทย์ศาสตร์ แพทย์-
ศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์ กายภาพบำบัด สาธารณสุขศาสตร์ และวิชา
อื่นที่คล้ายคลึงกัน

สังคมและมนุษยศาสตร์ ได้แก่ วิชานิติศาสตร์ อักษรศาสตร์ พาณิชย-
ศาสตร์และการบัญชี รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สถิติ
สังคมศาสตร์ และวิชาอื่นที่คล้ายคลึงกัน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ วิชาเกษตรศาสตร์ สถาปัตยกรรม-
ศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิชาอื่นที่คล้ายคลึงกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย